

**CAPITULAREA DEMOCRAȚIILOR ÎN
FAȚA DICTATURILOR: POLITICA DE
CONCILIATORISM FAȚĂ DE
GERMANIA
(1935-1939)**

Lect. univ dr. Hadrian G. Gorun
Universitatea „Constantin Brâncuși” din
Târgu-Jiu

Rezumat

Acest studiu încearcă să demonstreze că democrațiile pot fi slabe. Ele ar putea fi ușor învinse de dictaturi. Liderii statelor democratice au considerat ca dictaturile au avut același sistem de valori. Dar, dacă ar fi sa ne gândim, în astfel de termeni, la un regim totalitar, am observa ca au făcut o mare greșeală. Germania, condusa de liderul nazist Adolf Hitler, a profitat de toate greselile Franței și Angliei în anti 30 ai secolului XX.

Cuvinte cheie: democrație, dictatura, politica de conciliatorism.

Studiul realizat mai jos intenționează să demonstreze că politica conciliatoare a democrațiilor occidentale Anglia și Franța, manifestată față de statele revizioniste după primul război mondial, îndeosebi față de Germania, în a doua jumătate a anilor '30 a constituit unul dintre motivele esențiale ale izbucnirii celei de a doua conflagrații mondiale. Această atitudine de clemență adoptată de către cele două state în relațiile cu cel de al III-lea Reich, cunoscută sub denumirea de *appeasement* (*conciliatorism*) a fost evidentă în timpul crizei renane din anul 1936, în chestiunea *Anschluss*-ului (martie 1938) și, mai ales în problematica crizei cehoslovace din 1938-1939. În acest sens, apogeul poziției conciliatoare a fost marcat de Conferința de la München din toamna lui

**DEMOCRACIES SURRENDER TO
DICTATORSHIPS: CONCILIATING
POLICY TO GERMANY
(1935-1939)**

Lect. PhD Hadrian G. Gorun
"Constantin Brâncuși" University of
Târgu-Jiu

Abstract

This study tries to demonstrate that the democracies could be weak. They could be easily defeated by the dictatorships. The leaders of the democratic states considered that dictatorships had the same system of values. But thinking of a totalitarian regime in such terms, they made a big mistake. Germany, leaded by the Nazi leader Adolf Hitler took advantages from all the mistakes of France and England in the '30's of the XX-th century.

Key words: democracy, dictatorship, conciliating policy.

The next study intends to prove that conciliating policy of Western democracies England and France towards revisionist states after the first world war, especially towards Germany, during the second half of the 30s, was one of the essential reasons for the second world war. This attitude of clemency adopted by the two states in the relations to the third Reich, known under the name of *appeasement* was obvious during the Renan crisis from 1936, in the matter of *Anschluss* (March 1938) and especially, in the matter of Czechoslovakian crisis from 1938-1939. The apogee of the conciliation position was marked by the Conference in München in the autumn of 1938.

The *appeasement* policy of western democracies towards Hiler's Germany

1938.

Politica de *appeasement* a democrațiilor occidentale față de Germania lui Hitler a implicat toleranță, îngăduință față de acțiunile agresive ale celei din urmă și chiar concesiuni, compromisuri [1. Le Breton, J.-M., *Europa Centrală și Orientală între 1917 și 1990*, Editura Cavallioti, București, 1996, p. 37], în speranța că pacea ar putea fi salvată în acest mod, recurgând la cedări și renunțări. Personalități politice engleze și franceze precum Stanley Baldwin, Neville Chamberlain, Édouard Daladier, Anthony Eden sau lordul Halifax au sperat ca printr-o conduită împăciuitoare promovată cu orice preț, prin intermediul negocierilor directe cu Germania, să tempereze, să domolească zelul expansionist al fűhrerului. Prin politica de conciliere, occidentalii vizau prevenirea unui război generalizat. Înșă, efectul nu a fost cel scontat de către oamenii politici occidentali, ci chiar unul neprevăzut și nedorit. Dimpotrivă, conștientizând slăbiciunea democrațiilor vestice, conducătorul nazist a tins să acapareze noi teritorii, simțindu-se încurajat în proiectele sale hegemonice și agresive. Atitudinea ulterioară a Germaniei demonstrează perfect sintagma răspândită mai târziu, potrivit căreia *Appeasement brings aggression*.

Conciliatorismul se fundamenta pe câteva principii, dintre care cele mai importante erau detestarea războiului și convingerea că dictatorii au revendicări legitime care se impun satisfăcute într-o măsură cât mai mare, scopul urmărit fiind realizarea unui nou echilibru în Europa. La acestea se adăugau neîncrederea față de angajamentele diplomatice în Europa, conștientizarea slăbiciunii militare britanice și credința într-o diplomatie personală, de la om la om. [2. *Dicționar de relații internaționale. Secolul XX*, volum coordonat de Maurice Vaisse, Editura Polirom, București, 2008, p. 86].

La sfârșitul lui ianuarie 1933, Adolf Hitler a devenit cancelar al Germaniei . Încă cu opt ani mai devreme, el și-a expus destul

involved tolerance, indulgence to aggressive actions of the latter and even concessions, compromises [1. Le Breton, J.-M., *Central and Eastern Europe between 1917 and 1990*, Cavallioti Press, Bucharest, 1996, p. 37], hoping that peace could be saved in this way, by giving up and renunciation. English and French political figures like Stanley Baldwin, Neville Chamberlain, Édouard Daladier, Anthony Eden or lord Halifax hoped that through a peaceful behavior promoted at any cost, through direct negotiations with Germany, they could moderate, mitigate the expansionist goals of the fűhrer. Through the conciliation, Western people intended to prevent a generalized war. But the effect was not what they had expected, but an unpredicted and unwanted one. On the contrary, being aware of the weakness of Western democracies, the Nazi leader tended to conquer new territories, feeling encouraged in its hegemonic and aggressive projects. Germany's future attitude perfectly proves the further phrase according to which *Appeasement brings aggression*.

Conciliatoriness is based on a few principles, among which the most significant were the hate towards war and the belief that dictators have legitimate claims that need to be satisfied to a higher extent, the purpose being the achievement of a new equilibrium in Europe. These were completed by the lack of trust to diplomatic commitments in Europe, awareness of British military weakness and the belief in a personal diplomacy, from man to man. [2. *International Relations Dictionary. 20th Century*, volume coordinated by Maurice Vaisse, Polirom Press, Bucharest, 2008, p. 86].

At the end of January 1933, Adolf Hitler became the chancellor of Germany. Eight years before he had explicitly exposed its external policy priorities in the paper *Mein Kampf* [3. See Hitler, A., *Mein Kampf. My Fight* Beladi Press, Bucharest,

de explicit prioritățile de politică externă în lucrarea *Mein Kampf* [3. Vezi Hitler, A., *Mein Kampf. Lupta mea*, Editura Beladi, București, 1994] elaborată în timp ce se afla în detenție la închisoarea Landsberg, după tentativa nereușită de a înfăptui o lovitură de stat, la München în noiembrie 1923. [4. Milza, P., Berstein, S., *Istoria Secolului XX. Sfârșitul Lumii Europene*, volumul 1, Editura BIC ALL, București, 1998, p. 180]. Programul enunțat de viitorul dictator nazist cuprindea trei etape: în primul rând, el intenționa eliberarea Germaniei de constrângerile militare împovărătoare impuse prin tratatul de la Versailles din 1919, apoi reunirea tuturor populațiilor de origine germanică într-un singur stat, vizați fiind austriecii. Într-o ultimă fază, era vizată cucerirea așa-numitului *Lebensraum* (*spațiu vital*) pe seama Uniunii Sovietice și a altor popoare slave. [5. *Ibidem*, p. 341]. Potrivit lui Henry Kissinger, secretarul de stat american din timpul președinției lui Richard Nixon, lui Hitler i se datorează prăbușirea ordinii internaționale stabilite cu prilejul Conferinței de pace de la Paris precum un castel de cărți de joc. [6. Kissinger, H., *Diplomația*, Editura BIC ALL, București, 2003, p. 251].

Adeptul unui discurs foarte demagogic și deosebit de penetrant, Hitler a speculat la maximum orgoliul rănit și frustrările germanilor după cea dintâi conflagrație mondială. El a obținut adeziunea opiniei publice interne pentru politica externă hegemonică și anxionistă. Planurile revizioniste referitoare la tratatul de la Versailles au fost încununate de succes și datorită inerției de care au dat dovadă democrațiile occidentale.

Pentru a-și pregăti în liniște apropiatele lovituri de forță, Hitler a decis să retragă țara sa din Conferința pentru dezarmare de la Geneva și din Liga Națiunilor încă din toamna anului 1933.

Hermann Göring a făcut publică intenția celui de al III-lea Reich de a-și constitui o armată a aerului, iar în 16 martie 1935, Führerul a adus la cunoștința lui

1994] written while being in Landsberg prison, after unsuccessfully trying to put together a coup d'etat at München în in November 1923. [4. Milza, P., Berstein, S., *20th Century History. The End of European World*, 1st volume, BIC ALL Press, Bucharest, 1998, p. 180]. The program established by the future Nazi dictator included three stages: first of all he intended to free Germany of the weighing military constraints established through the Treaty from Versailles in 1919, and then to reunite all Germanic populations into one state, focusing on Austrian people. In the last stage, it focused on conquering the so-called *Lebensraum* (*vital space*) based on the Soviet Union and other Slavic people. [5. *Ibid*, p. 341]. According to Henry Kissinger, the American Secretary of state during Richard Nixon, we owe Hitler the collapse of international order established at the Peace Conference from Paris as well as a game card castle. [6. Kissinger, H., *Diplomacy*, BIC ALL Press, Bucharest, 2003, p. 251].

Supporter of a demagogic and extremely penetrating speech, Hitler speculated the injured ego and frustrations of German people after the 1st world war. He got the approval of public opinion for the hegemonic and conquering external policy. Revisionist plans referring to the Versailles Treaty were successful due to the inertia of Western democracies.

In order to prepare its next strikes in peace, Hitler decided to withdraw its country from the Disarmament Conference Geneva and from the Nations League in the autumn of 1933.

Hermann Göring declared the intention of the 3rd Reich to establish an air army, and on 16th of March 1935, the Fuehrer informed André-François Poncet, France's ambassador to Berlin, that it gave a law that reintroduced military service in Germany, establishing the number of divisions to 36. Although it was an obvious breach of Versailles Treaty provisions,

André-François Poncet, ambasadorul Franței la Berlin, că a promulgat o lege care reintroducea serviciul militar obligatoriu în Germania, stabilind la 36 numărul de divizii. Deși era vorba de o primă încălcare flagrantă a clauzelor tratatului de la Versailles, Germania a adus ca argument în favoarea acțiunii sale reînarmarea celorlalte puteri: Anglia, Franța și Rusia. Poncet s-a mulțumit să protesteze împotriva nesocotirii tratatului de la Versailles și împotriva metodei faptului împlinit. [7. Duroselle, J.-B., *Istoria relațiilor internaționale 1919-1947*, vol. I, Editura Științelor Sociale și Politice, București, 2006, p. 138]. În demersurile sale împăciuitoare care vizau reincluderea Germaniei într-un sistem de securitate colectivă, Marea Britanie a semnat cu aceasta un acord naval în 18 iunie 1935, prilej cu care Reichul dobânda dreptul de a deține o flotă de război egală cu 35% din cea a Angliei și totodată un număr egal de submarine. [8. Milza, P., Berstein, S., *op. cit.*, p. 342; Kissinger, H., *op. cit.* pp. 258-259]. Reprezentanții Marii Britanii și Franței, alături de cei ai Italiei, reuniți în cadrul conferinței de la Stresa, din 11 aprilie 1935, s-au mărginit să protesteze contra metodei de denunțare unilaterală a tratatelor. [9. Taylor, A. J. P., *Originile celui de-al doilea război mondial*, Editura Polirom, Iași, 1999, pp. 82-84; Johnson, P.; *O istorie a lumii moderne 1920-2000*, Editura Humanitas, București, 2005, p. 314]. S-a vorbit de un așa-numit *front de la Stresa*, Italia lui Benito Mussolini situându-se atunci de aceeași parte cu Marea Britanie și Franța. Evoluția ulterioară a evenimentelor a marcat însă ruperea acestui *front de la Stresa*, sesizând, cu precădere începând cu războiul civil din Spania, izbucnit în 1936, o apropiere între Italia lui Mussolini și Germania lui Hitler.

Atitudinea lipsită de energie a democrațiilor occidentale a stimulat demersurile revizioniste ale Germaniei, care va proceda la aceeași politică a faptului împlinit în relațiile cu Marea Britanie și Franța. Conciliatorismul celor două țări nu

Germany argued the rearmament of the other powers: England, France and Russia. Poncet was satisfied to his protest against the breach of Versailles Treaty and against the accomplished fact method. [7. Duroselle, J.-B., *International Relations History 1919-1947*, vol. I, Social and Political Sciences Press, Bucharest, 2006, p. 138]. In its peaceful actions towards Germany's inclusion again in a collective security system, Great Britain signed a navy agreement with it on the 18th of June 1935, on which occasion the Reich acquired the right to have a war fleet equal to England's and an equal number of submarines. [8. Milza, P., Berstein, S., *op. cit.*, p. 342; Kissinger, H., *op. cit.* pp. 258-259]. Great Britain and France's representatives, together with Italy's reunited at the Conference in Stresa, from 11th of April 1935, only protested against the method of treaties unilateral denunciation. [9. Taylor, A. J. P., *Origins of the 2nd World War*, Polirom Press, Iași, 1999, pp. 82-84; Johnson, P.; *A History of Modern World 1920-2000*, Humanitas Press, Bucharest, 2005, p. 314]. A so called *front of Stresa*, was discussed, Benito Mussolini's Italy being on the same side with Great Britain and France at the time. The future evolution of events marked the breakage of this *front of Stresa*, observing, especially beginning with the civil war from Spain, from 1936, a closeness between Mussolini's Italy and Hitler's Germany.

Western democracies' attitude lacking energy stimulated Germany's revisionist actions, that was to proceed to the same policy of accomplished fact in its relations to Great Britain and France. Conciliatoriness of the two countries only facilitated and help this. In this context, the 3rd Reich was preparing the field for new actions meant to breach the provisions of the peace treaties from the end of the 1st world war. In accordance with the peace treaty concluded with Germany on the 28th

făcea decât să faciliteze și să mijlocească acest lucru. În acest context, al III-lea Reich prepara terenul pentru noi acțiuni menite să încalce stipulațiile tratatelor de pace de la finele primului război mondial. În conformitate cu tratatul de pace încheiat cu Germania în 28 iunie 1919 la Versailles, în Sala Oglinzilor (în mod simbolic, având în vedere precedentele istorice), regiunea Renaniei, desemnând malul stâng al Rinului trebuia să fie în permanență demilitarizată, ca și 50 de kilometri pe malul drept. [10. Milza, P., Berstein, S., *op. cit.*, p. 98]. Germania nazistă a denunțat pactul de asistență reciprocă franco-sovietic, semnat în 1935 ca fiind îndreptat exclusiv împotriva sa. Hitler a considerat pactul respectiv ca fiind o violare a acordurilor de la Locarno din 1925, acestea cuprinzând o clauză de neagresiune între Franța și Germania. [11. Dufour, J. L., *Crizele internaționale. De la Beijing (1900) la Kosovo (1999)*, Editura Corint, București, 2002, pp. 82-83]. Încheierea pactului franco-sovietic a constituit un pretext pentru Germania, care a dispus remilitarizarea zonei renane. În pofida semnalelor oferite guvernului său de către ambasadorul francez la Berlin, autoritățile franceze nu au adoptat măsurile de natură să pareze lovitura nazistă. Totodată, în ciuda unor obiecții ridicate de către generalii săi, Hitler a decis, la 7 martie 1936, ca 30.000 de oameni să ocupe zona demilitarizată a Renaniei. [12. Duroselle, J. B., *op. cit.*, pp. 147-148]. Reacția Franței în fața acestei flagrante violări a tratatului de la Versailles, precum și a Pactului de garanție renan, din 1925 a fost modestă. Guvernul a dispus ocuparea liniei fortificate Maginot. Mai mult, ministrul afacerilor externe al Marii Britanii, Anthony Eden a sugerat francezilor o atitudine conciliatoare. De fapt, această țară nu avea vreun interes real pentru o Renanie demilitarizată. Angliei îi repugna ideea de război, chiar dacă alături de Italia garantase Pactul de la Locarno, prin care Germania recunoștea frontierele sale vestice, cu Franța și cu Belgia. Încă anterior demonstrației de forță germane, soldată cu

of June 1919 in Versailles, in the Mirrors Room (symbolically, if we think of previous historical events), the region of Renan, namely the left side of the Rhine had to be permanently disarmed together with 50 km on the right side. [10. Milza, P., Berstein, S., *op. cit.*, p. 98]. Nazi Germany denounced the French-Soviet mutual assistance pact, signed in 1935 as being exclusively headed against it. Hitler considered the pact as a violation of Locarno agreements from 1925, as they included a non-aggression provision between France and Germany. [11. Dufour, J. L., *International Crises. From Beijing (1900) to Kosovo (1999)*, Corint Press, Bucharest, 2002, pp. 82-83]. French-Soviet pact conclusion was a reason for Germany that ordered the rearmament of the Renan area. Despite the signals given to its govern by the French ambassador at Berlin, French authorities did not take any measures for fighting against the Nazi strike. At the same time, despite some objections made by his generals, Hitler decided, on 7th of March 1936, that 30.000 people occupy the demilitarized area of Renan. [12. Duroselle, J. B., *op. cit.*, pp. 147-148]. France's reaction to this obvious violation of the Versailles treaty and the Renan guarantee Pact, in 1925 was modest. The government ordered the occupation of Maginot fortified line. Moreover, the Great Britain's ministry of external affairs, Anthony Eden suggested the French a conciliating attitude. In fact this country had no real interest for a demilitarized Renan. England hated the idea of a war, even if it had guaranteed the Pact from Locarno together with Italy, in which Germany admitted its western borders with France and Belgium. Before the German demonstrations of force, ended with the occupation of Renan, Great Britain supported a solution for the matter, that involved advantages, rejecting an armed intervention: "Great Britain and France would rather begin negotiations in time

ocuparea Renaniei, Marea Britanie pleda pentru o rezolvare a chestiunii, care să implice avantaje, însă respingând o intervenție armată: „Ar fi preferabil ca Marea Britanie și Franța să intre la timp în negocieri cu guvernul german în vederea capitulării în funcție de drepturile noastre în zonă, cât timp această capitulare încă are valoare în cadrul negocierii”. [13. Kissinger, H., *op. cit.*, pp. 265-266]. Pe de altă parte, apropierea alegerilor legislative făcea dificilă înfăptuirea mobilizării. La aceste rațiuni care au determinat conduita franceză se adaugă convingerea francezilor că germanii erau superiori din punct de vedere militar, precum și pacifismul opiniei publice. [14. Milza, P., Berstein, S., *op. cit.* p. 346].

Consiliul Ligii Națiunilor, deși a decis că Germania nu și-a respectat obligațiile, nu a dispus niciun fel de măsuri concrete împotriva acesteia. [15. Dufour, J.-L., *op. cit.* p. 84]. Această realitate a însemnat și o victorie morală a lui Hitler. Pe de altă parte, securitatea statului francez a avut de suferit, după remilitarizarea Renaniei, Franța fiind privată de o zonă-tampon vitală. Ea nu mai putea interveni nici în favoarea aliaților săi din Europa Centrală și de Est, acest lucru având repercusiuni negative asupra prestigiului său. [16. *Ibidem*, p. 85].

Mersul evenimentelor avea să demonstreze din plin că inerția puterilor vestice nu a făcut decât să stimuleze agresivitatea Germaniei. Asistăm, după criza din Renania, la o basculare evidentă a Italiei către Germania, care s-a concretizat în edificarea Axei Roma-Berlin. După debarasarea de clauzele împovărătoare ale tratatului de la Versailles, Hitler putea proceda la anexiuni teritoriale, realizând că democrațiile erau fie incapabile, fie nedoritoare să îi opună o rezistență puternică.

Marea Britanie a influențat Franța și în timpul războiului civil din Spania (1936-1939), decizia cu privire la acordul de nonintervenție în conflict fiind adoptată la sugestia britanicilor [17. *Dicționar de relații internaționale. Secolul XX*, p. 86], acord care

with Germany in order to capitulate depending on our rights in the area, for as long as this capitulation has still value within the negotiation”. [13. Kissinger, H., *op. cit.*, pp. 265-266]. On the other hand, legislative elections getting closer made it difficult to mobilize. These reasons causing the French behavior were completed by the French belief that Germans were militarily superior, as well as by the public opinion pacifism. [14. Milza, P., Berstein, S., *op. cit.* p. 346].

The Council of the League of Nations, although had decided that Germany had not complied with its obligations, did not order any actual measures against it. [15. Dufour, J.-L., *op. cit.* p. 84]. This reality meant also a moral victory of Hitler. On the other hand, French state security suffered, after Renan rearmament, France being deprived of the vital buffer area. It could not intervene in favour of its allies from the Central and Eastern Europe, which had negative repercussions on its prestige. [16. *Ibidem*, p. 85].

Events course proved that the inertia of Western powers only stimulated Germany's aggressiveness. We faced, after the crisis in Renan, an obvious swinging of Italy to Germany, materialized in the edification of Rome-Berlin axis. After getting rid of the weighing provisions of the Versailles Treaty, Hitler could proceed to territorial conquests, as he realized that democracies were either incapable either unwilling to resist.

Great Britain influenced France during the civil war in Spain as well (1936-1939), the decision regarding the non-intervention agreement at the British suggestions [17. *International Relations Dictionary. 20th century*, p. 86], which was not complied with, mainly by Germany and Italy.

Year 1937 marked a relative peace after the tensions from 1935 and 1936. It was very clear that the *appeasement* policy

însă nu a fost respectat, în principal de către Germania și Italia.

Anul 1937 a marcat o relativă destindere după tensiunile din 1935 și 1936. Era cât se poate de limpede că politica de *appeasement* față de Germania va continua după ce premier al Marii Britanii a devenit Neville Chamberlain., iar ambasador la Berlin, Neville Henderson. O primă confirmare în acest sens este realizată prin vizita lordului Halifax la reședința Führerului de la Berchtesgaden. După ce Halifax a subliniat rolul important al Germaniei în combaterea primejdiei bolșevice, el și-a exprimat solitudinea față de anumite revendicări mai vechi ale germanilor, precum în privința Austriei și Cehoslovaciei. În mod tacit, Marea Britanie consimțea asupra unor modificări în configurația geo-politică a Europei Centrale, cu condiția nerecurgerii la război. Mai mult, se pare că Foreign Office-ul, prin vocea lui Eden, a dat de înțeles că era de acord chiar cu anexarea Austriei de către Reich. [18. Taylor, A. J. P. , *op. cit.* , p. 113; vezi și Aster, S. , *Appeasement and All Souls. A portrait with Documents 1937-1939*].

Cea dintâi tentativă a Germaniei de a înfăptui *Anschluss-ul* (alipirea Austriei la Germania), s-a produs încă în 1934, prin organizarea puciului împotriva cancelarului austriac Dollfuss, dar s-a izbit de opoziția opiniei publice austriece și a guvernului italian și a eșuat.

Hitler a prezentat planurile sale expansioniste vizând Austria și Cehoslovacia celor mai apropiați colaboratori, în cadrul unei conferințe secrete, cunoscută sub titulatura de Protocolul Hossbach, întrunite la 5 noiembrie 1937. La începutul anului 1938, Germania a purces din nou la realizarea proiectului său, mai ales că de curând, Italia începuse să își manifeste dezinteresul față de Austria. Liderul partidului nazist austriac, Seyss-Inquart a fost desemnat ministru de interne. Cancelarul von Schuschnigg a intenționat să organizeze un plebiscit în chestiunea independenței țării, dar la 11 martie 1938, a fost nevoit să demisioneze sub

towards Germany would continue after Neville Chamberlain became prime minister of Great Britain and Neville Henderson ambassador to Berlin. The first confirmation for this was given by the visit of lord Halifax at Fuehrer's residence in Berchtesgaden. After Halifax underlined the significant role of Germany in fighting against Bolshevik danger, he expressed its opinion on certain older claims of Germany, regarding Austria and Czechoslovakia. Tacitly, Great Britain agreed with certain alterations in the geo-political configuration of Central Europe, on condition that war was not started. Moreover, it seemed that Foreign Office - through Eden, let to understand that it agreed to Austria's annexation by the Reich. [18. Taylor, A. J. P. , *op. cit.* , p. 113; see also Aster, S. , *Appeasement and All Souls. A portrait with Documents 1937-1939*].

The first attempt of Germany to perform *Anschluss* (Austria's incorporation by Germany) occurred 1934, through the organization of the putsch against Austrian chancellor Dollfuss, but found Austrian public opinion and Italian government opposition and failed.

Hitler presented its expansionist plans about Austria and Czechoslovakia to its closest collaborators, at a secrete conference, known under the name of Hossbach Protocol, met on 5th of November 1937. At the beginning of 1938, Germany began to accomplish its project again, especially that soon it showed lack of interest to Austria. The leader of the Austrian Nazi party, Seyss-Inquart was appointed minister of interior. Chancellor von Schuschnigg intended to organize a plebiscite in the matter of the country's independence, but on 11th of March 1938, he had to resign under the pressure of the Nazi leaving Seyss-Inquart in front of the cabinet. On 12th of March, German army entered Austria. It is interesting that *Anschluss* was ratified with absolute

presiunea naziștilor, lăsând locul lui Seyss-Inquart în fruntea cabinetului. La 12 martie, armata germană a intrat în Austria. Interesant este că *Anschluss*-ul a fost ratificat cu o zdrobitoare majoritate de către populațiile Austriei și Germaniei.[19. Taylor, A. J. P. , *op. cit.* , p. 121-122; Le Breton, J.-M. , *op. cit.* , p. 40-41; Milza, P., Berstein, S., *op. cit.*, p. 351]. Înfăptuirea *Anschluss*-ului contravenea tratatelor de pace de la Versailles și Saint Germain en Laye, semnate cu Germania și, respectiv Austria. Cu toate acestea puterile occidentale, cu precădere Marea Britanie au consimțit tacit asupra anexării Austriei, iar apoi au trebuit să accepte faptul împlinit.

Conform celor stabilite de protocolul Hossbach, următoarea țintă pentru Germania era reprezentată de Cehoslovacia. Acest stat cu o economie înfloritoare, dominată de uzinele Skoda, se bucura și de o poziție strategică deosebită. Cehoslovacia interbelică reprezenta un stat democratic, multiethnic. În afară de comunitățile maghiară și poloneză, foarte importantă era minoritatea etnică germană, care însuma aproximativ 3,5 milioane de suflete. Germanii din Cehoslovacia locuiau în regiunea Munților Sudeți, Sudetenland.

Cel mai important și popular partid al minorității etnice germane din Sudetenland era, după 1935, *Sudeten Deutsche Partei*, avându-l în frunte pe Konrad Henlein. Partidul lui Henlein se afla în strânse legături cu Germania, angajându-se, începând cu jumătatea lui martie 1938, să respecte toate instrucțiunile Ambasadei germane din Praga. *Anschluss*-ul a fost privit cu îngrijorare de către autoritățile cehoslovace. Partidul Germanilor Sudeți a elaborat programul de la Karlsbad, care între altele, revendica: egalitatea completă între grupul etnic german și poporul ceh, stabilirea unui guvern autonom, o legislație protectoare pentru germanii aflați în afara regiunii sudete, dreptul de a îmbrățișa ideologia nazistă, crearea de servicii și autorități publice de limbă germană în teritoriile sudete. Dar

majority by the populations of Austria and Germany.[19. Taylor, A. J. P. , *op. cit.* , p. 121-122; Le Breton, J.-M. , *op. cit.* , p. 40-41; Milza, P., Berstein, S., *op. cit.*, p. 351]. *Anschluss* achievement did not comply with the peace treaties from Versailles and Saint Germain en Laye, signed with Germany and Austria, respectively. Still, Western powers, Great Britain mainly tacitly agreed to Austria's incorporation and they had to accept the accomplished fact.

According to the provisions of Hossbach Protocol, the next target for Germany was represented by Czechoslovakia. This developing state, with an economy dominated by Skoda factories, enjoyed a special strategic position. Interwar Czechoslovakia was a democratic, multiethnic state. Beside the Hungarian and Polish communities, the German ethnic minority was also very important, as it represented almost 3,5 million people. The Germans from Czechoslovakia lived in Sudeten Mountains, Sudetenland.

The most important and famous party of German ethnic minority in Sudetenland was after 1935, *Sudeten Deutsche Partei*, leaded by Konrad Henlein. Henlein's party was in strong connections to Germany, being engaged, beginning with the half of March 1938, to comply with all the instructions of German Embassy in Prague. *Anschluss* was seen with worry by Czechoslovakian authorities. Sudeten German Party drawn-up the Karlsbad program, that stipulated among others: full equality between the German ethnic group and Czech people, an autochthonous government, a protective legislation for the German outside the Sudeten region, the right to appropriate Nazi ideology, creating services and public authorities of German language in Sudeten territories. But the Karlsbad program was designed in strong connection to Adolf Hitler that mutually established with

programul de la Karlsbad a fost proiectat în strânsă legătură cu Adolf Hitler, care tocmai stabilea de comun acord cu Wilhelm von Keitel, planul *Grün*, care preconiza atacarea Cehoslovaciei după negocieri care ar fi degenerat într-o criză.

Evoluția stării de lucruri pe plan european era în favoarea Germaniei. În Franța, în guvernul condus de Édouard Daladier, portofoliul Externelor era deținut de către Georges Bonnet, un adept al politicii de conciliere. Cu prilejul reuniunii franco-britanice de la Londra, reprezentanții democrațiilor occidentale au socotit de cuviință să recomande guvernului de la Praga să negocieze direct cu Partidul Germanilor Sudeți și să arate multă bunăvoință față de acesta. [20. Duroselle, J. B. , *op. cit.* , pp. 163-165; Milza, P. , Berstein, S. , *op. cit.* , p. 353]. Marea Britanie manifesta puternice rețineri în ce privește o intervenție militară în favoarea Cehoslovaciei, considerând această țară o miză minoră și, în consecință, dorind să se implice numai în eventualitatea unei agresiuni neprovocate. După aprecierile lui Jean-Baptiste Duroselle, aprecieri probate de cursul evenimentelor, "britanicii refuzau scenariul unui război european cu final improbabil, război care să aibă originea în problema Cehoslovaciei". [21. *Ibidem*, p. 165]. Pe de altă parte, tratatele încheiate de Cehoslovacia cu Franța, în 1925 și cu Uniunea Sovietică, în 1935 o puteau, teoretic, pune pe cea dintâi la adăpost din calea unei agresiuni. Dar un ajutor militar al U. R. S. S. era dificil de acordat, deoarece trupele sovietice ar fi trebuit să tranziteze teritoriile României și Poloniei, iar aceste două state erau foarte reticente în a oferi drept de liberă trecere, date fiind relațiile încordate din trecut. Ținând cont de poziția britanică și de imposibilitatea U. R. S. S. de a sprijini Cehoslovacia, Franța se găsea, de asemenea, în imposibilitatea de a-și ajuta eficient aliatul din Europa Centrală.

În virtutea politicii sale de conciliere, guvernul de la Londra l-a trimis la Praga, în vara anului 1938, pe lordul Runciman, care

Wilhelm von Keitel, the *Grün* plan, referring to Czechoslovakia attack after negotiations that would have caused a crisis.

The evolution of events at European level was in favour of Germany. In France, in the government of Édouard Daladier, Exterior portfolio was held by Georges Bonnet, a supporter of conciliation policy. At the French-British reunion in London, the representatives of Western democracies thought to recommend the government in Prague to negotiate directly with Sudeten German Party and be willing to it. [20. Duroselle, J. B. , *op. cit.* , pp. 163-165; Milza, P. , Berstein, S. , *op. cit.* , p. 353]. Great Britain hesitated strongly about a military intervention in favour of Czechoslovakia and thought this country to be a major factor, hence its desire to be involved only in the case of unprovoked aggression. According to Jean-Baptiste Duroselle, proved during the events, "the British refused the scenario of an uncertain ending European war, originating in the matter of Czechoslovakia". [21. *Ibidem*, p. 165]. On the other hand, the treaties concluded by Czechoslovakia with France, in 1925 and with the Soviet Union in 1935 could theoretically be a shelter for the first one in case of an aggression. By a military aid from U. R. S. S. was difficult to receive, because the Soviet troupes would have to cross over the territories of Romania and Poland, and these two states were reticent to offer the right to pass, due to the relations from the past. Considering the British status and U. R. S. S. incapacity to support Czechoslovakia, France was also in the impossibility to efficiently help its ally in the Central Europe.

By virtue of its conciliation policy, London government sent to Prague, in the summer of 1938, lord Runciman, with the role of mediating the discussions between Czechoslovakian authorities and representatives of Sudeten German Party,

avea rolul de a media discuțiile între autoritățile cehoslovace și reprezentanții Partidului Germanilor Sudeți, pentru atingerea unui numitor comun. Cehoslovacia au fost nevoiți să procedeze la mai multe concesii, satisfăcând în bună măsură programul de la Karlsbad. Ulterior, evenimentele se vor precipita. La 12 septembrie 1938, Hitler a rostit, la Nürnberg un discurs foarte violent, invocând că germanii din regiunea sudetă erau torturați, cu complicitatea guvernului de la Praga. Dorința de a anexa teritoriul sudet transpărea din discursul Führerului, chiar dacă nu era formulată în mod explicit. Hitler făcea însă referire la dreptul popoarelor la autodeterminare. Discursul său a fost desigur bine interpretat de către Konrad Henlein, care aproape imediat, a hotărât întreruperea tratatelor cu guvernul ceh și a cerut public anexarea regiunii sudete de către Germania. [22, *Ibidem*, pp. 166-168].

Au urmat două întrevederi ale lui Neville Chamberlain cu Hitler la Berchtesgaden și Godesberg. Dictatorul nazist a exprimat clar dorința de anexare a regiunii sudete, urmând, cu acest scop, să decreteze mobilizarea generală în ziua de 28 septembrie. Pacea era în pericol, în pofida politicii de conciliatorism promovată cu consecvență de către democrațiile occidentale, îndeosebi de către Marea Britanie.

La inițiativa lui Chamberlain, într-o încercare disperată de a salva pacea, serios amenințată, Mussolini a propus lui Hitler organizarea unei conferințe cu participarea Marii Britanii, Franței, Germaniei și Italiei. În mod paradoxal și ciudat, tocmai Cehoslovacia, statul vizat direct, nu a fost invitată să participe. Astfel, la 29-30 septembrie 1938, șefii de guvern ai celor patru puteri (Neville Chamberlain, Édouard Daladier, Adolf Hitler și Benito Mussolini) s-au întrunit la München. [23. Goldstein, J. S., Pevehouse, J. C., *Relații internaționale*, Editura Polirom, București, 2008, p. 73]. În schimbul unor concesii, Hitler a obținut

for reaching a mutual agreement. Czechoslovakians had to proceed to several concessions, satisfying to a great extent the Karlsbad program. Later on, events precipitated. On 12th of September 1938, Hitler said a very violent speech at Nürnberg, saying that German in the Sudeten region were tortured, with the complicity of the government in Prague. The desire to incorporate the Sudeten territory was also revealed by the Fuehrer's speech, even if it was not explicitly formulated. Hitler referred to people's right to self-determination. Its speech was well interpreted by Konrad Henlein, who, almost immediately, decided to interrupt discussions with the Czech government and demanded in public the incorporation of the Sudeten region by Germany Germania. [22, *Ibidem*, pp. 166-168].

Two meetings between Neville Chamberlain and Hitler took place at Berchtesgaden and Godesberg. The Nazi dictator clearly expressed its desire to incorporate the Sudeten region and proclaimed general mobilization on the 28th of September. Peace was in danger, despite the conciliatoriness policy of Western democracies, especially of Great Britain.

At Chamberlain's initiative, in a desperate attempt to save the peace which was in danger, Mussolini proposed Hitler to organize a conference with the participation of Great Britain, France, Germany and Italy. Paradoxically and in a strange way, Czechoslovakia, the directly aimed country, was not invited to attend. Therefore, on 29-30 September 1938, the government heads of the four powers (Neville Chamberlain, Édouard Daladier, Adolf Hitler and Benito Mussolini) met at München. [23. Goldstein, J. S., Pevehouse, J. C., *International Relations*, Polirom Press, Bucharest, 2008, p. 73]. In exchange for certain concessions, Hitler achieved Sudetenland incorporation by Germany. Then, contracting parties to the agreement in München committed to guarantee the

anexarea Sudetenland de către Germania. Apoi, părțile contractante ale acordului de la Munchen se angajau să garanteze noile frontiere cehoslovace. Datorită cedărilor Angliei și Franței în fața voinței germane, [24. Duroselle, J. B., *op. cit.*, pp.168-170; Dufour, J.- L., *op.cit.*, pp.90-91; Kissinger, H., *op.cit.*, pp. 271-274] Cehoslovacia a fost nevoită să se încline în fața dictatului de la Munchen. Putem să calificăm această conferință drept un dictat, atâta vreme cât s-au decis rapturi teritoriale pe seama unui stat, iar reprezentanții acestuia nici măcar nu au participat. După acest nou semn de slăbiciune în fața Germaniei, Anglia și Franța încă mai sperau să ajungă la o înțelegere cu Hitler. Nici colaborarea franco-britanică nu a funcționat foarte bine, în condițiile în care, în 30 septembrie 1938 britanicii au semnat o înțelegere de neagresiune cu Germania, fără ca autoritățile franceze să fie înștiințate. [25. Milza, P., Berstein, S., *op. cit.*, pp. 353-354]

Conciliatorismul a avut, potrivit lui Joshua Goldstein, o conotație negativă în relațiile internaționale, deoarece Tratatul de la Munchen a părut numai să încurajeze cuceririle viitoare ale Germaniei.[26. Goldstein, J. S., Pevehouse, J. C., *op. cit.*, p. 73]

Hitler însă înțelesese că democrațiile erau slabe și și-a continuat politica de forță în 1939, procedând la dezmembrarea întregului stat cehoslovac. Încă din toamna lui 1938, Polonia a ocupat regiunea Teschen, în ciuda presiunilor franceze, iar Ungaria a obținut sudul Slovaciei prin arbitrajul de la Viena, sub oblăduirea Germaniei și Italiei. După ce Slovacia și-a proclamat independența, devenind stat prieten al Germaniei, trupele germane au ocupat Boemia în 15 martie 1939. Führerul a dispus fondarea unui Protectorat al Boemiei și Moraviei, de fapt un stat satelit, iar Ungaria a înglobat și Rutenia Subcarpatică.[27. Milza, P., Berstein, S., *op. cit.*, pp. 354-355].

Dezmembrarea completă a Cehoslovaciei a demonstrat lipsa de eficiență și a marcat totalul eșec al politicii de

new Czechoslovakian borders. Due to England and France's renunciations in front of the German will, [24. Duroselle, J. B., *op. cit.*, pp.168-170; Dufour, J.- L., *op.cit.*, pp. 90-91; Kissinger, H., *op.cit.*, pp. 271-274] Czechoslovakia had to obey to the dictate in München. We can say that this conference is a dictate, as long as it decided territorial raptures of a state, and its representatives did not even attend. After this new sign of weakness in front of Germany, England and France still hoped to reach an agreement with Hitler. The French-British collaboration did not work well, because on 30th of September 1938 the British signed a non-aggression agreement with German, without informing the French authorities. [25. Milza, P., Berstein, S., *op. cit.*, pp. 353-354]

Conciliatoriness had, according to Joshua Goldstein, a negative connotation in international relations, because the Treaty from München seemed to encourage future conquests of Germany.[26. Goldstein, J. S., Pevehouse, J. C., *op. cit.*, p. 73]

But Hitler had understood that democracies were weak and continued its policy of force in 1939, proceeding to the dismembering of the entire Czechoslovakian state. In the autumn of 1938, Poland occupied Teschen region, despite French pressure and Hungary got the South of Slovakia through the Arbitrage in Wien, under Germany and Italy's protection. After Slovakia proclaimed its independence, becoming a partner state to Germany, German troupes occupied Bohemia on 15th of March 1939. The Fuehrer ordered the establishment of a Protectorate of Bohemia and Moravia, actually a satellite state, and Hungary incorporated Sub-Carpathian Ruthenia. [27. Milza, P., Berstein, S., *op. cit.*, pp. 354-355].

Complete dismembering of Czechoslovakia proved the lack of efficacy and marked the total failure of the conciliatoriness policy (*appeasement*).

conciliatorism (*appeasement*). Hitler nu își respectase promisiunea făcută lui Chamberlain că nu va încerca să cucerească populații negermane.[28. *Dicționar de relații internaționale*..., p.87]. Premisele unui conflict generalizat erau evidente, deoarece cercurile responsabile de la Londra și Paris și-au dat seama prea târziu de adevăratele intenții ale Germaniei.

ANEXĂ

<http://avalon.law.vale.edu/imt/munich1.asp>

Agreement concluded at Munich, September 29, 1938, between Germany, Great Britain, France and Italy

GERMANY, the United Kingdom, France and Italy, taking into consideration the agreement, which has been already reached in principle for the cession to Germany of the Sudeten German territory, have agreed on the following terms and conditions governing the said cession and the measures consequent thereon, and by this agreement they each hold themselves responsible for the steps necessary to secure its fulfilment:

(1) The evacuation will begin on 1st October.

(2) The United Kingdom, France and Italy agree that the evacuation of the territory shall be completed by the 10th October, without any existing installations having been destroyed, and that the Czechoslovak Government will be held responsible for carrying out the evacuation without damage to the said installations.

(3) The conditions governing the evacuation will be laid down in detail by an international commission composed of representatives of Germany, the United

Hitler had not comply with his promise made to Chamberlain that he would not try to conquer non-German populations. [28. *International Relations Dictionary*..., p.87]. The premises of a generalized conflict were obvious, because relevant authorities in London and Paris realized Germany's real intentions too late.

APPENDIX

<http://avalon.law.vale.edu/imt/munich1.asp>

Agreement concluded at Munich, September 29, 1938, between Germany, Great Britain, France and Italy

GERMANY, the United Kingdom, France and Italy, taking into consideration the agreement, which has been already reached in principle for the cession to Germany of the Sudeten German territory, have agreed on the following terms and conditions governing the said cession and the measures consequent thereon, and by this agreement they each hold themselves responsible for the steps necessary to secure its fulfillment:

(1) The evacuation will begin on 1st October.

(2) The United Kingdom, France and Italy agree that the evacuation of the territory shall be completed by the 10th October, without any existing installations having been destroyed, and that the Czechoslovak Government will be held responsible for carrying out the evacuation without damage to the said installations.

(3) The conditions governing the evacuation will be laid down in detail by an international commission composed of representatives of Germany, the United Kingdom, France, Italy and

Kingdom, France, Italy and Czechoslovakia. Czechoslovakia.

(4) The occupation by stages of the predominantly German territory by German troops will begin on 1st October. The four territories marked on the attached map will be occupied by German troops in the following order:

The territory marked No. I on the 1st and 2nd of October; the territory marked No. II on the 2nd and 3rd of October; the territory marked No. III on the 3rd, 4th and 5th of October; the territory marked No. IV on the 6th and 7th of October. The remaining territory of preponderantly German character will be ascertained by the aforesaid international commission forthwith and be occupied by German troops by the 10th of October.

(5) The international commission referred to in paragraph 3 will determine the territories in which a plebiscite is to be held. These territories will be occupied by international bodies until the plebiscite has been completed. The same commission will fix the conditions in which the plebiscite is to be held, taking as a basis the conditions of the Saar plebiscite. The commission will also fix a date, not later than the end of November, on which the plebiscite will be held.

(6) The final determination of the frontiers will be carried out by the international commission. The commission will also be entitled to recommend to the four Powers, Germany, the United Kingdom, France and Italy, in certain exceptional cases, minor modifications in the strictly ethnographical determination of the zones which are to be transferred without plebiscite.

(7) There will be a right of option into and out of the transferred territories, the option to be exercised within six months

(4) The occupation by stages of the predominantly German territory by German troops will begin on 1st October. The four territories marked on the attached map will be occupied by German troops in the following order:

The territory marked No. I on the 1st and 2nd of October; the territory marked No. II on the 2nd and 3rd of October; the territory marked No. III on the 3rd, 4th and 5th of October; the territory marked No. IV on the 6th and 7th of October. The remaining territory of preponderantly German character will be ascertained by the aforesaid international commission forthwith and be occupied by German troops by the 10th of October.

(5) The international commission referred to in paragraph 3 will determine the territories in which a plebiscite is to be held. These territories will be occupied by international bodies until the plebiscite has been completed. The same commission will fix the conditions in which the plebiscite is to be held, taking as a basis the conditions of the Saar plebiscite. The commission will also fix a date, not later than the end of November, on which the plebiscite will be held.

(6) The final determination of the frontiers will be carried out by the international commission. The commission will also be entitled to recommend to the four Powers, Germany, the United Kingdom, France and Italy, in certain exceptional cases, minor modifications in the strictly ethnographical determination of the zones which are to be transferred without plebiscite.

(7) There will be a right of option into and out of the transferred territories, the option to be exercised within six months

from the date of this agreement. A German-Czechoslovak commission shall determine the details of the option, consider ways of facilitating the transfer of population and settle questions of principle arising out of the said transfer.

(8) The Czechoslovak Government will within a period of four weeks from the date of this agreement release from their military and police forces any Sudeten Germans who may wish to be released, and the Czechoslovak Government will within the same period release Sudeten German prisoners who are serving terms of imprisonment for political offences.

Munich, September 29, 1938.
ADOLF HITLER,
NEVILLE CHAMBERLAIN,
EDOUARD DALADIER,
BENITO MUSSOLINI.

from the date of this agreement. A German-Czechoslovak commission shall determine the details of the option, consider ways of facilitating the transfer of population and settle questions of principle arising out of the said transfer.

(8) The Czechoslovak Government will within a period of four weeks from the date of this agreement release from their military and police forces any Sudeten Germans who may wish to be released, and the Czechoslovak Government will within the same period release Sudeten German prisoners who are serving terms of imprisonment for political offences.

Munich, September 29, 1938.
ADOLF HITLER,
NEVILLE CHAMBERLAIN,
EDOUARD DALADIER,
BENITO MUSSOLINI.